

HRVATSKA RIEČ

Predplatna cijena: na godinu K 12. — Za po godine K 6. — Za Šibenik na godinu donošanjem u kuću K 12. — Za Thoenemstvo na godinu K 12. — Uviše poštarski trošak. — Pojedini broj 10 para. — Plativo i utuživo u Šibeniku.

Izlazi sredom i subotom

Uredništvo, uprava i Tiskara lista nalazi se u ulici Bazilike sv. Jakova. — Oglas i tiskaju se po 16 para peti redak ili po pogodbi. — Pribrojena pisma i, zahtvane tiskaju se po 20 para po peti redak. — Nefrankirana pisma ne primaju se. — Rukopisi se ne vraćaju.

Dobro nam došli!

Ovaj poklik, ovaj bratski pozdrav otišao je sutra, gromko i močno, našim gradom, na dočku braće i sumišljenu, koji se na pravaški zbor sastaju iz svih krajeva naše Dalmacije.

Dobro nam došli!

Sve skupine i pojedinci dočekuju Šibenik, grad i pravaško njegovo gradjanstvo srdcem na dlanu, prodahnuti ljubavlju braća i sumišljenu. Svinja skupa želi grad naš mijo boravak u našoj sredini, mudro i otučeničko zborovanje, koje bi, da usreći pogaženiu nam domovinu, da stvari zaključke, koji će da našu stranku vode prama to većem napredku i konačno pobijedi njezinu idealu, Svinja: dobro nam došli!

I vama, koji izognuli hrvatske kulture, povjetnog starinskog i kulturnog Dubrovnika dolazite; i vama imočanski krajšnjaci, makarski čeličnici, primorski sokolovi; i vama sinjski junaci te braći iz Vrgorca, i drugih mjesto naše Zagore; Vama Drnišani, Prominjanji, pozdrav i vama braćo iz naše najbliže okolice, koji ste uvek sa Šibenikom bili jedno; dobro nam došli zadarski braća, koji će u surašnji dan, dan pravaškog slavlja i odusjevljenja, da crpe nove snage za daljnje borbe, novog odpora i uztrajnosti. Splitanima, Kastelanima i otočanima, svima skupu nek je dobrodošlica.

Dobro nam došla, pravaška braćo!

Šibenik je ponosit, što će u njegovoj sredini, u junačkom njegovom krugu surašnjeg dana biti važan rad, koji će nesumnjivo zlatnih plodova doneti domovini. Kičena četa po izbor pravaške, berioča, Slobode koji sastanku dozne pozdrave i pristajanje braće diljem ciele pokrajine, te skoro je svakog kutića, nači će u našem gradu, u ovom kamenitom hrvatskom gnezdu, bratski doček i susretanje. Vrili radenci na narodnoj njivi, biti će nam svima mili gosti.

Ponosno je i gradjanstvo naše, što je naš grad izabran za ovogodišnju glavnu skupštinu stranke prava.

Godišnji veliki zbor pravaški, jedini put, kada se svj. sastajemo iz svih strana pokrajine i kada vršimo legalizirati, dogadaj je i za Šibenik. Po gotovo u ovim važnim časovima, kada je najezda lovaca položaja protiv stranci prava najjača i najbezdužnija. I potrebno je bilo ovog zborovanja, da se stiskom desnice uzajamno bodrimo i jačamo, da savjetom doškoločimo i promišljeno odlukom zaključimo. Pravaške skupštine je zadaća, da uvede u stranku doba najžalivijeg rada i nastojanja, željezne discipline i srednjih redova. Samo kada ti prvi u glavni uvjeti, pod kojima je današnja doba omogućena jedna politička akcija, budu provedeni, onda ćemo moći sa sjegurnošću gledati u budućnost. Predstojecje borbe, koje nas na čitavoj liniji u skoro vrieme čekaju, samo nam moraju biti ponukom, da što čvršće redove stisnemo, u falangu, koju ne će i ne smije

nikakav napadaj umornih i izrošenih protivničkih četa da probije.

Baš obziran na ovu zadaću surašnje skupštine, u koju su uprte oči ciele pokrajine, kao i radi toga, što će se u pravu mjeru postaviti razne razturene, neistinete i izopaze glasine, surašnji dan biti će jedan od najvažnijih po našu stranku. Veoma brojan odaziv iz zemlje, koji je najavljen, svjedok je biti onog interesa, s kojim narod, prati rad naše stranke i u njemu sudjeluje. Uzprkos danu to više rastućim i žešćim okolišima, koje moramo izdržavati, stranka je joščula i uznapredovala tako, da nam može biti najbolji predznakom budućnosti. Braća, koja nam sutra u goste dolaze, samo su dio, prednji velike pravaške vojske, te ih kao takove pozdravljamo onim poklicem, koji će sutra da se razlike:

Dobro nam došli! Živila, braćo!

SIBENIK, 10. rujna.

Tko je taj infamni difamator? Ovo dana učestalo u nekim novinama takovi napadaji na naše ponajbolje i ponajčešće ljudje, da ne smažemo rieci, kojom bi se dolično mogle te suruove infamije ozigovati. Poznato je doduše, koliko držimo do bljuvitina, koje izvestna bagra neponošnjači i nikogovića slijpe na nas, i koliko do njih svi Šibenčani drže, koji im znadu očeve, njih i njihovo što no Talijan veli „vita morte e miracoli“. No uza sve to, ipak znatiželje radi htjeli bi znati, s kim to imamo posta? Hoće li imati toliko kurára, da nam se javi imenom?

Političke vesti.

„Samo Češka“ politika. Zastupnik Šilinger piše u brnskom „Hlasi“ o jedinstvenoj češkoj stranci, te zagovara „samo češku“ politiku u parlamentu. No ljubljanski „Slovenec“ dra. Šusterića osvrte se obširno na to pisanje i zaključaje, da je stvaranje neke ili „samo češke“ ili „samo slovenske“ politike nasjedanje Niemima.

Njemački občinski komesar u Poštorni.

Kako je poznato, češka občina a Poštorni uslijed njemačkih intriga bila je razpuštena i na čelu je postavljen vladin komesar dr. Dreser. Međutim se je doznao, da je dr. Dreser Čeh. Te je bio dignut sa tog mjeseta toboži iz zdravstvenih razloga, a na njegovu mjesto biti će postavljen Švaba.

Finski sabor proti carevim odlukama. Na 14. o. m. sastaje se finski sabor. Sa pouzdane strane sejavlja, da će sabor proglašiti ništavni carev odluku, koja je napravljena proti finskom ustavu. Posljedica toga biti će razrast.

U Srbiji će doći do oštре krize, čim se ministar Milovanović povrati s puta.

Prodaja Krete. Iz Carigradajavljaju senzacionalnu vest, da je turski ministar Talaat bez prigodom svog boravka u Solanu imao do-

govor sa mlađoturskim centralnim odborom i nekim drugim ministrima. Na tom sastanku da je bilo odlučeno prodati Krete i to konsorciju velevlasti, koje bi Krete uredile kao postaju za svoj parobrodarski promet. Službene potvrde još nema.

Naši dopisi.

Split, 6. rujna.

Pjevačko društvo „Zvonimir“. Prigodom nekidašnjeg prolaska Beogr. pjev. društva kroz naš grad, imalo se je prigode vidjeti konačno u javnosti i naše pjevačko društvo „Zvonimir“. — Ali što se je vidjelo!? Razaran je i sruštono u samotu.

Prve svega nije bilo nikoga, da društvo

predvodi i zastupa, onda je medju prisutnim te večeri na obali članovima vlasti takav nered i zbrka, te je kokošto stojjeći svjet začudno gledao što ovi rade. Bez ikoga uobće od uprave, taj skup mladih ljudi bijaše baš poduprno bezglav, natezahu se po toliko časa, što je pjesmu da započnu, svatko htjaje biti učiteljem, pa bi se na početku svake pjesme vidjelo najedanput u vis par tuceta ruku. Zista se nezna kako prosuditi sve ovo; pa dok više manje po svim našim društvinama u Splitu vladaju slične prilike, opravданa je ona sumnja, već davno obistinjena, da u našem Splitu nema više onog pravog domovinskog zanosa, kao što ga nekoč čuvala sasao narod svih klasa, osobito srednja gradska ruka. Pogubne nekakove „demokratske“ ideje, utkušće podpinovali suvjet narodnu, osobito u nižem puku, pa dok bi sada htjeli začetnicu ovih ideja javnosti priopćivati o nekakovoj osvještenosti naroda, to čine samo zato, da zavaravaju hrvatski svjet u obće. Svakog nepristran, i skočni hrvatski iskreno čuti, te poznata današnja prilika našeg Splita i od nekoč, mora priznati, da je hrvatska svjet, ideja, ovde mnogo sklalsala, i to upravo od onog doba, kad „Lord“ Smidola pokuša ponovno oživjeti svoje političko mrtvilo. Još su živo u pameti Hrvatima slijepstveni izbori 1907. g., kad on Smidola sa svojom nesretnom politikom napravio grob složi Hrvata slijepih za dugo i dugo. Od onda evo započeti propadati i naša narodna društva; malo iz tih izbora predođe u novo-sadržajnije. „Hrv. Dom“ šest najglavnijih naših društava u Splitu, svih šest prodrmatih samovoljom „pučkog vodje“, kojemu se hijelo absolutnog gospodarenja, odnosno prevrata i nesloge u istim. I mira, onog žudjenog mira i zajedničkog rada, ne dodje nit u „Domu“; taj velebiti dom naš, koji inače moraše biti plamen, iskra, žila kucavica Hrvata slijepih, jaka ne predobroda kula protudjinskih najezi, danas je tek malo uvažena zgrada, trajno prazna, druživa, u njoj sasvim zapuštena od naše gospode, od inteligencije, pa se pravom redoljubju baš žali vidjeti toliku razvratnost i

nehnjstvo gospode za tim našim ustanovama. Sjećamo se vrlo dobro, kad ono dr. Majstrovic reče, pri jednoj od prvih sjednica „Sokola“ u „Dömu“: nadam se, naglasi on bolno, da je ovo nešretno stanje u našim družtvima samo prouzročilo krizu.

Od onda prodjelo tri puna ljeta, ali uvek isto, dapače gore; družta tek životare, neka faktično i ne obstoje više. Sve mrtvo, sve trulo, sve se povuklo u svoja dupla; licen interes, indiferentnost, osobni poslovi nadjačaše kod mnogog i mnogih Hrvata slijepih, ljubav prama domovini, za narodne potrebe i ideale, ali krvnja pada u prvom redu na vodje, na gradske oceve, osobito one „demokratske“.

Vrlo bi se na dugo zašlo, pošavši sada u jedanput iznatići sve nevolje našeg Splita. Svakako vrhu svega, toga trebat će unapred nastaviti bezobzirnu kritiku, jer ovako dalje ne može ići. Međutim pitamo, što je od „Zvonimira“? Hoće li se našteći za to naše jedino slijepstveno hrvatsko pjevačko društvo, zauzeći? — Vidit ćemo!

Gradjanin, Split, početkom rujna.

Skupština „Mosora“. U Žrnovnici, dne 25. kolovoz t. g. obdržavana je redovita godišnja skupština planinarsko-turističkog društva „Mosor“ kod Mihanovićeva mlinice sa sledećim dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika zadnje sjednice;
2. Izvješće predsjednika o poslovanju god.
3. Izvješće blagajnika o poslovanju god. 1909.;
4. Gradnja družvenih kuća na Mosoru i Škrinjama;
5. Slučajni predlozi.

Sakupila se lepa kota Poljičana, te je sve točke prefresata i nješta u bratskom sporazumu. Jedino se nisu mogli složiti glediće četvrtne točke; pa je uobičašen prisutni Don F. Ivanović, da izpitav sve okolnosti, o stvari slijepstveno izvesti.

Odustalo se od izleta na planinu Mosor, pošto obć. šumar popravljao sumarsku kuću, pa nemoguće bilo konacnjene. Čudit se je pako, da je tako brzo morao propasti krov, gredje i tavan, jer sagradjena god. 1903., a krov pred dve godine na novo pretresen. Tim više se je čuditi, što je nadzor radnje vodio glamovljan skupraljni i nenadoknadivi Šumski komesar Maver, koji svakomu nadje dlaku u jajetu. Ali ni to mu nije dosta. Šta obćina troši u tuhanj bez svoje krvnine, on ipak hoće pošto polo, da drži kod sebe klučeve od ormara i da upravlja obćinskom imovinom kao do sada. Barem mogao imati toliko takta te ili klučeve izrutili obćini ili dati druge napraviti, a da se ne dogodi kao posljednji put, da obćinski činovnici moraju ležati bez ponjave, pokrivača, otrčala i ubrusa, dočim se kojekakvom „ergemir“ i „bengerim“ to ne ukazruće, same jesu li po čefu g. Maveru. Jasno je kašunje, da

če se elo zajazit i puti ovim bljezgarijama. Nije i tako?

Tako je, dragoviču — odvrijet profesor dočekujući je, kuda ta smijera. — Nu vi poznate gospogin Šarlottu. Morao ćao, a odputovo, to zujno malo vriedi. Red je odpremiti Luciju.

Don Roko više ne progovori, a profesor sujednako. Prvi drugoga isprati do čimpresa uz crkvu, zastade i skijali za njim, dok mu ne isčeznu na puteljku ispred očiju i udžidiči vratiti se kući.

Kasnije na nj, dok je polegutšen u plaštu prolazio sa sivećom u ruci hodnikom, što vodi u hor Sv. Luke, naleti strjavično gospodstvo prošlosti noći. Je li ono uza zbijl bila ispođevi? Zaustavio je u sjeni samočina hodnika i zagledao se u siveću, pripruštanju za tren, da mu se uz tračnjavu dušu pripinju napasne misli. Nači izlike, dačekati, ko da mu je to dosadno.

Dok su stigli k Svetome Luki, profesor mu isprijevodi, da karabinjer traže Može, jer ga smatrajan jaranom skorajnjega pustahliku, a ne začetnicu istoga jur jutra zapali u ruke pravde. Don Roko se sasluša nekim zadovoljstvom; sad se moglo protumačiti, Ščega nije došao.

— Tko zna — odapri se on i izusti — da nije otišao ča, pa se ne će više ni vratiš. Onda

Pereat Rochus.

Ma zašto ne možete, pomogao vas Bog? Jer po duševnosti ne mogu.

Najstraj don Roko izdaje oči.

— Gospogij sam jur izjavio, da ne mogu postupati pravici uz dlaku.

— Kakva pravica? Vaša je, dragoviču moj, ona slična. Slična, gluba i zatucana. A pa jer ste juče izvalili budalaštinu, danas bi je zar mrlje, jer vam bječava ne zapliće i što ti ga ja znam — za što? Odašaljite je, jer vam priprema nešmočne „makarune“, a tike bez soli.

— A ipak bi bio po sredji onaj drugi razlog — turubno će don Roko.

Ni profesor Marinu ne bi lako na ovaki razlog odgovoriti. Jedinio, što štrcu iz zuba: Tvrđavog li je, moja milostiva Gospe!

Dobatač je nekoliko kržljavičnih čempresa, koji zađeli vršak brečića na pomoći dražici i drugome ovisičjem brežuljku. I tu se zaustave, a profesor, koji je ljubio Don Roko sa njegovim bezazlenosti, a u neke i sa raznovrsnosti sadr-

žaja, što ga je ponugao njegovim obljubljenim šalamama, zasjede ga uza se na travu, pokuša poslijednjim nasratjem, omjeri dosegli stazu, kako mu bi istrgao razloge, sa kojih onoliko vjeruje u Lucijinu nevinost. Nikako pa nikako da će doći kraj. Don Roko se svegjerice navraćao na sličnični razgovor sa gospogom Šarlottom i opetuj, da ne može promišljeni.

— Onda, opušto vnuče, ode Sv. Luka! — izusti Marjan spokojno.

Don Roko žestoko to zamigolj trepacicama, na ne oduši.

— Kontesa vas je Šarlota danas isčekala — profesor će — nu vi ne pogoste. S toga je uoblastila mene, neka vam priponem, da, ne pristanete li spati, prvić prešinica odpušti Litaciju, onda ste početkom godine svoj, a, ako ēete, i prije.

— Prije Božića ne će mi biti mogućno odputovati — prousti tjeskobno Don Roko. On onim je zemanima svegjerice župniku nužna pri-pomoć.

Profesor se nasmija.

— Zar vi mislite, da gospogia Šarlota nešna na isporuci i zgodna i spremna svećenika? Profesor se, još imate dokadka.

je občina na svoju štetu, a na zagovor gosp. Mavera preuzeala kuću u svoju režiju pa je dosljedno, da je imao pripisati i dotične ključe bez diplomatizovanja. Jer je to samo njegova logika, da občina troši, a ne može ničim razpoložiti, kad joj se nepozvan nameće komesar. Šta je samovolja dobro poznata i kod lugara i kod stranaka. Nek se tješi i sprijeđi s idejom, da će občinski šumar ostati i proti njegovoj volji, a da njegov aparat i autoritet nije mogao ništa učiniti. Na koncu savjetujemo g. Mavera u ime skladnosti, da predlaže komisu da, a da ne zlorabi ničiju dobitku, tine više, što ne znamo, da li občina ima inventar i da li su u nju unešene i one dve duge gozdene postelje (od 120-130 m) jedino sposobne za spavanje dece i gosp. Mavera, a ne turista mosorskih. Ostane li g. komesar i nadalje pri svojoj svegljestvi, biti čemo prisiljeni, i opte se na stvar povratiti.

Planinar.

Makarska, 8 rujna,

Odgovor občinskomu tajniku Marinoviću.

Naš dopis objelodjanen u br. 466 cijenjenje „Hrvatske Rieči“ upsekao je u živo občinskoga tajnika Marinovića, pa se deluju džilimuo, ali cilja nije pogodio. Na činjenice od nas iznesene, on je sasuo pregršt posvaka u br. 68 „Narodnog Lista“. Od kada je došao komesar na občinu, pojunačio se je Marinović, kao neko u doba Rismondova načelnikovanja, kad je on na občini vedrio i oblačio, pa sad priet da će svakoga stjerati u koži rep. Iako je velik telom, ipak je moralni patuljak, pa se razboriti ljudi od sreća smiju njegovom junastvu te njegovim prianjem i posvakama. Ne bi vredilo na to se ni osvrati, da se taj junak ne plevi, da mu nismo odgovorili na njegovo priobčeno. — Kad hoće, evo mu malo odgovora. U našemu dopisu mi smo kazali, kako se je Marinović izražavao o Vukoviću, Smoljaki i Antićiu, i kakavim ih je ružnim izrazima obaspao. Na ovu on ništa ne odgovara, već samo veli, da je on čestitao izboru Smoljake, kao staromu znaku i prijatelju. Liep zaista pojam o prijateljstvu mora da ima takoj vjež, kad u privatnom razgovoru prijatelja i znacu tako grdi i ruži, a onamo mu čestita. Nu on i istinu po licu udara, kad kaže, da je supopisao brzjavnu čestitku Smoljaki, samo kao staromu znaku i prijatelju; dok je naprotiv brzjavka sadržavala političku stranu, a o prijateljstvu tu nema ni govor. Prigovorili smo mi, i pravom, da je bio više puta pogoden od frata i popova, a sada ih napada i vredja. On nabrajao, koliko je to puta bilo, i time u glavnom i sâm potvrđuje ono što smo mi iznigli; a nuzgredno je, koliko je to puta bilo, niti treba da mi to izražavamo. Ali nije samo to. Marinović se je znao ulagivali i preporučivati svećenicima, kad se je radilo o povišenju njegove plaće i sličnih stvari; a sad ih gradi Marinović, i znaci moliti redovnike, da ga preporuče, kako bi postigao mjesto tajnika u Imotskom, i ako mu to nije uspjelo, jer popi i fratru i Imotskoj krajini, znali su kakove tajne i javne uloge igra proti svome načelniku, pak su jednoglasno viknuli: daleko mu kuća od nas! Obara se na pravaš; a znao je obličati oko pravaš, da mu pripomognu u raznim prigodama, što su oni u istinu i učinili. Veli, da ne pripada ni demokratskoj ni pravaškoj stranci. Odgovaramo: da onakve pravaške stranke ne trebaju; jer za onakove mjesto je kod političke vlasti, a ne u stranci slobodnih ljudi. — Što on kaže o višem načelniku gosp. Klaricu, „da ni (Klaric) meni (Marinović), ni ja njenu „nismo dužni ostati“; svak u Makarskoj i pokrajini znade, da je gosp. Klaric s njime postupao po onoj evangelijskoj: kô tebe kamenom, a ti njega kruhom. Svak je znao, da tajnik javno i tajno kopa jamu načelniku, i stoga stranka više kralj je privozila popustljivosti i dobroti Klaricu, pa se je sve i sbilo onako kako se je privozalo. Nek upamtiti Marinović, da pravaška stranka ne gine u primorju, te nek ne zaboravi onu: si tacuisse...

Iz hrvatskih zemalja.

Fuzija koalicionih stranaka. U utorku posle podne je hrv. stranka prava u Zagrebu držala konferenciju, na kojoj se je pretresalo pitanje fuzije i prihvati programa izrađenog po dr. Pinteroviću, dr. Lorkoviću i dr. Badaju. Konferencija je na fuziju pristala, program prihvatala i na komunitetu izstakla zaključak od 22. pr. mjeseca, u kojem je bilo, da hrvatsko-srbska koalicija ostaje ciklakupna i da solidarno ide na izbore.

Program nove stranke. Neke koalicione novine već donose obširni program nove stranke koji se u glavnom dielu u tri diela: politički, gospodarski i kulturni. Politički je mješanija magiaronskog, nagodbenjačkog i revisionističkog,

a kulturni dio sadržaje: podignuće kulturnog nivoa naroda, ne dirajući u vrhovno vodstvo i nadzor, koji državi pripada nad sveukupnom nastavom i uzgojem, kao ni u uređenje vjerske obuke, koja „Prinadži“ crkvi i vjerozakonsku družbama. Nadalje će nova stranka stojeti na temelju slobode savjesi, poštivanju svačije vjersko vjerenje i vjerske osjećaje. Kako se vidi, to je „mixtum compositum“ pre vrsti.

Tomaševićeve kandidature se već u nekoj kotarima javljaju, no službeno se još ne potvrđuju.

Dr. Marković izjavljuje u „Obzoru“, da on je izstupio iz koalicije.

Dr. Hinković je svojim izbornicima pisao, da neće više kandidirati. Tim se on povlači sa političkog polja.

Ivanu N. Jemeršiću Virovitičani ponovno ponudiše kandidaturu i on ju je prihvatio.

Marko Vušković bariton hrv. opere, koji se sad nalazi u Beču na oružnju vježbu obolio težko na upali sljepek crveva. Radi te bolesti neće Vušković moći dulje vremena stupiti na pozornicu.

U Zagrebu se bilo pročekalo, da ima sumnjiv slučaj kolere, no to je sa kompetentne strane opravgnuto. No u Generalnomstolu oboljeli su dva čovjeka, od kojih jedan umro, Oba su slučaja sumnjiva kolere.

Iz grada i okolice.

Skupština stranaka. Kako smo izvješćeni na skup štim dolaze sutra oko 8 sati posebnim parobrodima Makarani, Imočani, Primorci, te Zadrani, a Sinjani, Spilečani, Kaštelani i otočani oko 9 sati sa posebnim vlakom. Koli jedni toli drugi biti će dočekani. Nakon toga biti će skupna sv. misa, aiza toga ići će se na skupština, koja će se odobrati u svim praznim prostorijama kavane i svratišta „Velebit“. Iza skupštine, u „Velebitu“ i u „Sokolu“ dva velika skupna objeda.

Sjednica mjestnog kluba stranke. U četvrtak obdržava se je veoma brojno posjećeni sastanak mjestnog kluba stranke prava. Prisutnih članova je bilo oko 350. Mimo ostalo povela se je rječ i o dočeku gostiju na nedjeljni skupštini stranke, te o skupštini samoj. Govorili su dr. Dulibić i dr. Krstelj, i jedan starač. Govori su bili burno pozdravljeni. Uz pjevanje rodoljubivih pjesama učestnici se razdijeo.

Sastanak mjestne organizacije stranke prava u Vodicama prošli četvrtak izabrojao delegate za sutrašnju pokrajinsku skupštinu, koja će se obdržati u ovom gradu.

Ex-ministar predsjednik Beck dolazi popodne u Šibenik automobilom iz Spletja.

Šibenska glazba udarati će u verandu kafane Dračar dne 11. rujna 1910. u počast gostima prigodom glavne god. skupštine stranke prava. Ovo je program: 1. Koračnica „Starčević“; 2. Ouvertura: „Halko“, Moniuszko; 3. Valčik: „Prvi ples“, I. Čermak; 4. Fantasije iz „Prodane neveste“, B. Smetana; 5. Snješa: „Zvuke naravi“ I. Čermak; 6. Koračnica: „Sv. Jurje“, G. Allier.

Nesreća na paroboru „Bosnia“. Jučer na noć dogodila se je nesreća na paroboru „Bosnia“ džuržva „Dalmacija“ na putu iz Spletja u Šibenik. U jednoj sobici pukla je plinska cjev te je plin napunila cijelu sobicu. Strojar i ložač, uvidivši pogibelj, koja bi iz tog mogla nastati, samopripremio odče, da nesreću zapriče. No čim otvorio vrata sobice, napunjeno plinom, zgusnuti plin nahrupo snažno na njih te im opali lica i ruke, tako da su im sasma počrnila; malo kasnije je bilo uspijelo cjev ecačepiti. Došavši u Šibenik, ranjenim je prizložio prvu pomoć dr. F. Dulibić. Drugih nesreća nije bilo poznata.

Otvor svih škola u ovom gradu obavljen je jučer običajnim svečanim načinom. Ove godine vidjemosmo učenice gradjanskih škole uz svoje nove nastavice, upraviteljicu gđiju K. Grivić, učiteljice gđije Perić, Grgašević i Zagoreo. Još im je prisjetiti učiteljicu gđu Janda. Naša ženska gradjanska škola uređena je sada tako, da će moći najljepše napredovati i odgovarati nadama građanstva. Dosadašnji učitelji gradj. škole Petranović i Scrivanović premješteni su u Dubrovnik, a upravitelj Rossiini začraćen je u dobio mirovinu. Novim nastavnicama česilitamo na imenovanju i želimo im najljepši uspjeh u njihovu plemenitoj uzgojno-poučnom radu!

Jedna preporuka. U Žiriju je vlasta sagradila lukobran, ali na nj nepristaje parobrod jer ne može radi skidati jastoga, koji plivaju po moru, već se parobor zaustavlja na glavi jedne grebenaste hridi kako pogibeljne, tako da tunomedne skoro nije glamov platlo neki starac Jurić. Do koga je, nek ovo uredi.

Darovci „Družbe“. Da počasti blagu uspomenu pok. Amalije pl. Meichsner, darovačkoj 5 K g. Kamilo Ivić, c. k. mješnik. Da

počasti blagu uspomenu pok. Vinka Inchostria, darovačkoj džuržvi g. Pavao Kovačev K. 2.

Liepe jabuke. Jutros je bilo na zelenom trgu krasnih jabuka iz voćnjaka g. Prota Petronovića iz Plavna. Evo dokazi onima koji viču, da nam je nužno Pužija radi voća.

U Uredništva. Rad blagdana Male Gospe, koji je bio u četvrtak, prislijeni smo izdati list na pol arka.

Pokrajinske vesti.

Neredi u Makarskoj. Primamo iz Makarske: Od dana raspusta naše občine nije prošlo dana, da naši pristaše nisu bili vrednjani i izazivani od naših smutljivaca, koji su izričito naučnici i najmljeni, da nerde stvaraju, jer vide da je sada njihovo vrieme. Naši su se pristaše dvaput potučili občinskom upravitelju i kotarskom poglavaru, ali bez ikakvog uspjeha. Obče je mnjeno, da ovakvoga zuluma nikad nije bilo u Makarskoj. Miran gradjanin očito je u opasnosti izlaziti na večer vani, a da ga ne zateče kakova neugodnost. Redarstva u obče kao da nema. U nedjelju na 4. m. usred bude dana izmrcavanje je bio jedan nevin mlađič od poznatih smutljivaca, a da napadači nisu bili uapčeni, razumjeva se, jer su to požudnici i prijatelji stanoviti čeljadi.

Mi čemo dujdući put iznijeli dokaze o ovomnošnjim neredomima, a za danas najodrešiti pozivjemo: namjestništvo i zemaljski odbor, nek stanu na kraj ovakvog sablaznima; jer njihovi predstavnici u Makarskoj, kao da malo mare za to, dajuči njihovo strančenje i pristranost i u ovom dopiru do vrhnja.

Sveučilišno pitanje. Dođoće nedjelje 18. o. m. obdržavati će se u Spletju u občinskom kazalištu velika plučka skupština radi sveučilišnog pitanja, priznanja izpita i rigorosa na zagrebačkoj univerzi u Zagrebu. Odbor ad hoc izabran radi veliko. Biti će pozvani svi načelnici, občine i korporacije. Skupština radi ovog pitanja našla je velikog odavzda u građanstvu i pokrajini, te je nade, da će pokrajina biti zastupana u velikom broju. Cilj je ove skupštine, da zastupnicima na parlamentu dade impuluza da daljnji rad i borbu, e da vlasta vidi, da za njima stoji čitav narod.

Kradnja na „Prinz Hohenlohe“. Bečka „Reichspost“javlja: Dozajemo se dobro obavejštene strane, da onaj Carev odaslanik, grof Černdorff, koji je kazivao da su ga obkrali kad se vozio na Lloydovu parnom brodu „Prinz Hohenlohe“ sa Rieke put Crne Gore, nije drugo nego proti varalica. On je sin jednog prognačnika u Sibiru, po imenu Kraljatović; rodio se je u Irkutsku god. 1857 i više je puta imao posla sa sudom.

Naše brzjavke. Dr. Tomašić i program fuzionaša.

Bać, 10. rujna. — Današnja „Neue Freie Presse“ donosi da svog zagrebačkog dopisnika interview sa drom Tomašićem. On se izjavio o novom fuzionaškom programu ovako od pričike: On ne odobrava stavku, gdje je govor o sjednjenju svih hrvatskih zemalja. Njegovo je uverenje, da, zagovarači državnu zajednicu zemalja Stjepanove krune može samostalnost Hrvatske u čvrstoj i pravednoj zajednici s Ugarskom do pravog izražaja doći. U ostalom fuzionaši su promenili svoj prvotni program, o kojem su s njim ugovarali.

Opet turski boykot.

Carigrad, 10. rujna. — Boykotski turski odbor, radi zadnjih zapletaju u kretskom pitanju, proglašuje obči boykot na sve stvari, koje iz Krete dolaze.

Zakletva vjernosti profesora teologije.

Rim, 10. rujna. — Papa je izdao „motu proprio“ zahtjev, u kojem traži, da mu profesori teologije polože zakletvu vjernosti.

Aneksija republike Panama Sjedinjenim Državama.

New-York, 10. rujna. — Sjedinjene Države prije se, da će republiku Panama, radi unutarne nemira, vojnički zaposjednuti i anektirati.

Neuspjeh štrajka u Španjolskoj.

Madrid, 10. rujna. — Ministar predsjednik Canalejas u izgovoru s jednim novinarom konstatovali je, da generalni štrajk socijalista nije nikako uspio.

Nove ruske oklopnačice.

Petrograd, 10. rujna. — Vlasta je naredila izgraditi četiri novih oklopnačica. Postepeno ide za tim, da svoju mornaricu što više ojača i usavrši.

Demisija Izvoljškog oprovrnutata.

Petrograd, 19. rujna. — Sa službene strane se određišto oprovravaju, da bi ministar vanjskih posala Izvoljški kanio demisiju.

Turska mornarica.

Carigrad, 10. rujna. — Turska kanji u Italiji kupiti ratne brodove, a ti bi imali biti napereni proti Grčkoj, radi napetih odnosa, koji su između ovih dviju država nastala.

Izmedju Čeha i Niemaca.

Beč, 10. rujna. — Ministar predsjednik Bienehrt držao je sa Niemcima konferenciju radi izmirenja sa Česima. Niemci zahtijevaju, da Česi izpune sve njihove zahtjeve, a po ovom se summum u uspjeh akcije.

Skupština tiroških katolika.

Innsbruck, 10. rujna. — Jučer se je ovđe otvorila velika skupština katolika. Učesnika je bilo preko 2000, koji su u imponantnoj povorci otisli na mjesto skupštine. Sam papa je brzavno pozdravio kongresiste.

Kolera u Ugarskoj.

Budimpešta, 10. rujna. — Konstatiralo se je, da se je u zemlji pojavilo pet novih slučajeva kolere. U javnosti je veliko uzbudjenje.

Nemiri u Kini.

Peking, 10. rujna. — Aneksija Koreje Japana izazvala je u cijeloj Kini nemire. Izgleda, da ovi nemiri nisu prošli obične dimensije demonstracije.

Izvolski i Milovanović.

Frankfurt, 10. rujna. — Jučer se ovđe sastodje Milovanović i Izvolski, srpski i ruski ministri vanjskih posala, te su na duže konferiranju,

Potonuo parobrod.

New-York, 10. rujna. — Na jezeru Michigan potonuo je jedan parobrod. Tom prigodom se je potopilo 37 osoba.

Brzovoj ruskog cara Nikole nje mačkom caru Vilimu.

Berlin, 10. rujna. — Car Vilim primio je od ruskog cara Nikole srdačan brzjav, u kojem se izriči nepronimljivi dobiti odnošaji između dviju država. Istodobno sejavlja, da će car Vilim biti koncem listopada gostom cara Nikole, prigodom lova kod Skiernewic.

Hrvatska tiskara (Dr. Krstelj i dr.) Vlastnik, izdavatelj i odgovorni urednik Josip Drezga.

Za školsku godinu 1910-11.

u knjižarnici i papirnici

Antuna Ciulića

Šibenik — Glavna ulica — Šibenik.

□ mogu se dobiti sve školske knjige i tiskanice za pučke i gradjanske škole, te za realku, kao i sve druge školske potrebštine.
□ 4-4

Pozornost!

Schichtov sapun je pravi

samo sa imenom

Schicht!

i žigom „Jelen“

